

Na konferenci v Moskvi je bil dosežen sporazum o pripravi mirovnih pogodb z Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko

MOSKVA, 28. dec. (Tass.) Današnja »Pravda« prinaša obširen komentar o uspehih moskovske konference pod naslovom »Rezultati konference treh ministrov«.

Moskovski listi so danes priobčili komuniké o delu konference treh zunanjih ministrov: ljudskega komisarja za zunanje zadeve ZSSR Molotova, državnega tajnika USA Byrnesa in ministra za zunanje zadeve Velike Britanije Bevana. Ta konferenca, ki je trajala od 16. do 26. decembra, je bila sklicana, da se predstavnikom treh zaveznikov velesil nudi možnost za podrobno diskusijo o številnih življenjsko važnih vprašanjih.

Konferenca treh ministrov je dosegla pozitivne rezultate. Na konferenci so obravnavali številna vprašanja, ki se tičejo Evrope in Daljnega vzhoda. Moskvska konferenca zunanjih ministrov »Velikih treh« predstavlja nov mejnik v zgodovini razvoja mednarodnega sodelovanja v dobi mira.

Važen korak naprej k povojni ureditvi je sporazum o pripravi mirovnih pogodb z Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko, ki je bil dosežen na konferenci treh ministrov. Postopek za pripravo mirovnih pogodb je bil ustvarjen v popolnem soglasju z dolžbami berlinske konference voditeljev treh zaveznikov velesil; sedanje določbe določajo, kdo bo sodeloval pri pripravah mirovnih pogodb z bivšimi evropskimi zavezniki Nemčije.

Ta sporazum je tem večje važnosti, ker je dobro znano, da je bil prav postopek pri pripravi mirovnih pogodb tista točka, o kateri se svet zunanjih ministrov na svojem septemborskem zasedanju v Londonu nikakor ni mogel sporazumeti. Pa sedanjem sporazumu bodo zastopniki zunanjih ministrov spet prišli s svojim delom v Londonu in sicer na podlagi sporazumov, ki so bili doseženi o vprašanjih, katere je svet zunanjih ministrov obravnaval že na svojem prvem zasedanju v Londonu.

Nadalje predvideva sporazum, da se potem, ko bodo osnutki mirovnih pogodb že zaključeni, skliče konferenca, na kateri se bodo obravnavale vse te pogodbe. Te konference se bo udeležilo šest članov Sveta zunanjih ministrov in razen tega še šestnajst drugih članov Združenih narodov, ki so se aktivno udeležili vojne proti sovražnikom Evrope.

Končno je bil natančno določen postopek za pripravo in podpis besedila mirovnih pogodb, ki se bo uveljavil, ko bo delo te konference zaključeno.

Velike važnosti za uveljavitelj daljnovežvodnih problemov je sporazum, da bo tudi Kitajska sodelovala pri vzpostavitvi Daljnovežvodne komisije in Zavezniškega sveta za Japonsko. Daljnovežvodni komisiji, ki bo zavzela mesto prejšnje Posvetovalne komisije, bodo

poverjene funkcije, kot formiranje policije, dalje načel in smernic, po katerih bo Japonska izpolnjevala svoje obveznosti, ki so določene v pogojih o kapitulaciji. Kadar koli bo potrebno, bo Daljnovežvodna komisija pregledala direktive, ki jih bodo izdali vrhovnemu poveljniku zaveznikov velesil in njegove lastne sklepe o politični liniji. Končno bo morala Daljnovežvodna komisija obravnavati zadeve, ki jih bodo predložili člani te komisije. Določen je bil volivni postopek v Daljnovežvodno komisijo; odločila bo večina glasov. V Komisiji bodo Zdržene države, Velika Britanija, Sovjetska zveza in Kitajska.

Hkrati bo vzpostavljen Zavezniki svet, ki bo sestavljen iz predstavnikov Združenih držav, Sovjetske zveze, Velike Britanije in Kitajske; predsedoval mu bo vrhovni poveljnik ameriških okupacijskih sil na Japonskem. Ta svet bo izvajal kontrolo nad Japonsko. Posvetoval se bo nadalje z vrhovnim poveljnikom in mu svetoval v vprašanjih o izpolnitvi pogojev kapitulacije, okupacije in nadzorstva nad Japonsko ter izvrševanju direktiv, ki izpolnjujejo te pogoje. Iz sporazuma o vzpostavitvi Daljnovežvodne komisije in Zavezniškega sveta je razvidno, da se opolnomočnja vrhovnega poveljnika ameriških okupacijskih sil lahko primeroma razširijo, če je to potrebno za uspešno izvršitev njegovih nalog.

Ustanovitev dveh novih organov za mednarodno sodelovanje in mednarodno nadzorstvo na Daljnem vzhodu nedvomno odgovarja nujnim potrebam. Novi organi morajo zagotoviti tako politiko napram Japonski, ki bo preprečila oživitve daljnovežvodnega napadalca in niponskih klik ter vse poskušne preostankov japonskega imperializma, da bi obdržali svoj položaj v državi.

Sporazum o Koreji je izraz želje, da se tej zgodnji žrtvi japonskega nasilja povrne neodvisnost, ustvarijo pogoji za državni razvoj na demokratični podlagi in čimprej odstranijo posledice gospostva japonskega okupatorja. V ta namen se smatra za potrebno, da se ustanovi začasna demokratična korejska vlada, ki bo skrbela za gospodarski razvoj in razvoj kulture korejskega ljudstva.

Koreja bo za dobo 5 let pod varstvom štirih velesil - Združenih držav, Velike Britanije, Sovjetske zveze in Kitajske. Poudariti je treba, da pretega pomen tega ukrepa zemljepisne meje zgolj korejskega polotoka. To bo prvi dejanski primer skupnega varstva vodilnih zaveznikov velesil. Ta primer se lahko dobro obnese tudi pri reševanju cele vrste podobnih problemov, problemov, ki se tičejo različnih mandatih in kolonialnega ozemlja.

Na moskovski konferenci so trije ministri izmenjali svoje nazore o situaciji Kitajske; sporazumeli so se o

potrebi zedinjene in demokratične Kitajske, z narodno vlado na čelu, v kateri bodo sodelovali vsi demokratični elementi in organi; prav tako soglašajo, da je treba narediti konec državljanski vojni. Hkrati se ponovno potrdili politiko, po kateri ne sme priti do nikakega vmešavanja v notranje zadeve Kitajske.

Kot rezultat razgovorov med Molotovom in Byrnesom je bilo razjasnjeno vprašanje o sovjetskih in ameriških oboroženih silah v Kitajski in dosežen sporazum o umiku vsega vojaštva iz Kitajske v čim krajšem času.

Sporazuma glede Romunije in Bolgarije predstavljata možnost, da se med zavezniki silami odstranijo nesporazumi, ki se tičejo teh vprašanj. Tri zavezniske vlade bodo svetovale romunskemu kralju in romunski vladi, da se v vlado dodatno vključijo še po en predstavnik narodne zarišistične stranke in liberalne stranke, ki nista zastopani v sedanji vladi. Ti predstavniki morajo biti pripravljani na lojalno sodelovanje z vlado. V Romuniji se morajo izvršiti čimprej svobodne volitve; vse demokratične in protifašistične stranke morajo imeti pravico do udeležbe in imenovati svoje kandidate. Ko bodo izpolnjeni pogoji, ki jih določa ta sporazum bosta romunsko vlado, s katero ima Sovjetska zveza že diplomatske stike, priznali tudi ameriška in britanska vlada.

Kar se tiče Bolgarije, bodo Zdržene države in Velika Britanija njeno vlado, s katero ima Sovjetska zveza že diplomatske stike, priznali, kakor hitro bo novoizvoljena vlada Domovinske fronte dodatno vključila še po dva člana drugih demokratičnih strank, ki niso zastopane v sedanji vladi, so pa pripravljene, da z vlado lojalno sodelujejo. Pozitivna pomembnost te določbe je očitna.

Končno je sporazum o ustanovitvi komisije za nadzorstvo atomske energije v organizaciji Združenih narodov ogromne važnosti tako načeloma kot v praksi. Strokovno mnenje o tem vprašanju bodo predstavniki šestih držav predložili v predarek skupščini Združenih narodov, ki bo delala po direktilih varnostnega sveta, kateremu bo tudi odgovorna za svoje delo. Tak postopek pri delu komisije izhaja iz dejstva, da nosi varnostni svet, kot ga določa ustanovna listina Združenih narodov, glavno odgovornost za očuvanje mednarodnega mira in varnosti.

Sklepi treh ministrov so prekrizali račune nasprotnikom sodelovanja med zavezniki velesilami, nasprotnikom, ki so bili v zadnjem času zelo delavní. Konferenca, ki se je končala v Moskvi, je nov korak naprej k uspešnemu povojnemu sodelovanju. Rezultati konference in njen program so dokazali, da je to sodelovanje že mnogo napredovalo.

Konferenca, ki se je končala v Moskvi, je nov korak naprej k uspešnemu povojnemu sodelovanju. Rezultati konference in njen program so dokazali, da je to sodelovanje že mnogo napredovalo. (Iz »Pravde«.)

Pomemben govor Georgija Dimitrova v Narodnem sobranju

Sofija, 28. dec. (Tanjug.) Ko se je pričela debata o odgovoru na prestolni govor, je Georgij Dimitrov imel naslednji govor:

»Gospodje ljudski predstavniki! Prva beseda, ki mora biti spregovorjena na tem govorniškem mestu, ko pričujemo razpravljati o prestolnem govoru, je edino lahko beseda globoke, vseh ljudske hvaležnosti vsem onim mnogoštevilnim možem, ženam in mladincem, ki so se v dobi dveh desetletij hrabro borili proti monarho-fašistični diktaturi in slavnim partizanom in partizankam ter hrabrim domoljubom bolgarske vojske, ki so zagotovili zmago ljudske vstaje 9. septembra 1944. leta. Naše ljudstvo ne bo nikoli pozabilo svojih junakov, ki so padli v boju za svobodo, čast in neodvisnost domovine.«

Kakor je to pravilno naglašeno v prestolnem govoru, je zgodovinska ljudska vstaja, ki jo je organizirala in vodila Domovinska fronta, rešila našo domovino pred narodno nesrečo, ki je grozila našemu ljudstvu skupno. Če ne bi prišli v začetku septembra na oblast možje, ki so se z vsemi silami trudili, da bi deželo rešili starega trahlega režima, bi Bolgarija gotovo pretrpela kot satelit Nemčije strahovito nesrečo, ki je zadelo samo fašistično Nemčijo.

Zgodovinsko dejanje 9. septembra nas je rešilo pred tako sramotno in nesrečno usodo. Ljudstvo je počistilo bolgarsko domovino izdajalskih protiljudskih fašističnih oblastnikov in ustvarilo v domovinsko-frontovski vladi svojo ljudsko oblast. Bolgarija je odločno stopila na stran protihitlerjevskega združenja in se je aktivno udeležila končnega uničenja zakletih sovražnikov slovanstva in vsega naprednega človeštva.

9. september pričinja novo dobo v naši zgodovini - dobo resnične bolgarske demokracije, dobo Domovinske fronte. To novo dobo ne označuje samo to, da je fašistično vladno zamenjala demokratična vlada. Površni ljudje navadno vidijo samo to spremembo. V resnici pa se je 9. septembra izvršila ne samo sprememba vlade, temveč tudi globoka sprememba režima.

Naš družabni red je prav tako, kakor je bil tudi prej, zasnovan na načelih zasebne lastnine in potem takem obstojajo tudi še prejšnji družbeni razredi in sloji s posebnimi interesi. Toda v okviru tega družbenega reda so ustvarjena imena fašističnega režima nov demokratični režim. Najbolj značilno v tej spremembi je dejstvo, da je ljudska vstaja iztrgala državno oblast iz rok spekulantskih, požrešnih in velekapitalističnih skupin, ki so bile organično povezane z nemškimi imperializmom, ter jo izročila v roke samega ljudstva, njegove Domovinske fronte, to je v roke borbene zveze delavskega razreda, kmetov, obrtnikov, ljudske inteligence in demokratičnega dela buržoazije.

Vajeti državne uprave so prešle v roke zdravih družbenih sil. Večina teh novih ljudi iz ljudstva, ki so prišli na čelo državne uprave, je bila v pretoklosti kruto preganjana. V zaporih in koncentracijskih taboriščih, v partizanskih odredih ali kot ilegalni boreci so še bolj prekralili svojo voljo in svojo odločnost, da delujejo in da se bore za ljudsko blagostanje in procvit Bolgarije. V državno upravo, kakor tudi med organe Domovinske fronte in njenih strank so vstopili novi sposobni ljudje, ki so sovražili stari, nesposobni in protiljudski režim. Veliko število mož, žena in mladincev, ki so bili v času starih režimov zatirani, se je prebudilo v aktivnem političnem življenju.

Tako napolnjuje državno oblast nova ljudska demokratična vsebina. Iz orodja za zatiranje ljudskih množic in za ropanje njihovega dela, nastaja nova državna oblast. Njena naloga je, da zagotovi delo, kruh in do konca izvede demokratične spremembe. Njena naloga je, da obnovi in razvija narodno gospodarstvo na demokratičnih načelih in v korist ljudstva, ne pa v korist posameznih karlov. Ona je poklicana, da ustvari nujne pogoje za trajno in mirno ustvarjalno delo ljudstva.

Razumljivo je, da leži med monarho-fašistično Bolgarijo in novo demokratično Bolgarijo Domovinske fronte globok prepad. Po 9. septembru se se izvršile izpremembe v sami socialni in gospodarski ureditvi naše države. Bolgarija je stopila in stopa po novi poti demokracije, ne formalne in lažnjive, temveč delovne demokracije. Obe proizvodni sili, delavci in kmetje ter njihovo neporušljivo prijateljstvo, predstavljata ponos te nove demokracije. V upravi države ne morejo več imeti odločilne besede fašistični reaktorji in zajedalski elemen-

ti, temveč volja in koristi ljudstva; splošne ljudske in splošne državne koristi so postale najvišji zakon v našem družbenem, političnem, gospodarskem in kulturnem življenju, kakor tudi v naši narodni zunanji politiki.

Mi imamo sedaj novo državo, ki se gradi in krepi kot demokratična država. Mi imamo še mnogo Augijevih hlevov, ki jih je treba očistiti, da bo postala naša nova država popolnoma demokratična. Naenkrat ni mogoče očistiti vsega, kar se je nakopičilo tekom desetletij v državnem aparatu in v našem družbenem, gospodarskem in kulturnem življenju. Veliko truda bo treba, da naši industriji in trgovci ne bodo gledali na državo samo skozi prizmo svojih zasebnih koristi.

Prav tako bo treba, da ljudske množice napravijo konec večerajšnjemu negativnemu stališču do države, ki je bilo v času fašističnih režimov popolnoma upravičeno, toda za katerega ni prostora v današnji, ne fašistični, temveč v novi domovinsko-frontovski državi.

Domovinska fronta upravlja državo komaj 15 mesecev. Domovinska fronta in njena vlada sta morali napraviti konec stalnim zlobnim napadom in spletkam notranje in zunanje reakcije. Kljub vsemu pa je nesporno dejstvo, da sta Domovinska fronta in njena vlada vzpostavili in okreplili in razširili svobodo ter pravice ljudstva, ustvarili popolno politično in državljansko enakopravnost bolgarske žene, podelili volivno pravico naši mladini, omogočili uspešno udeležbo naše vojske in ljudstva v veliki osvobodilni vojni za uničenje hitlerjevske Nemčije, obranili državo pred gospodarsko katastrofo, rešili prebivalstvo pred lakoto, odstranili nevarnost katastrofalne inflacije in obdržali bolgarski lev na zadovoljujoči višini.

Končno pa je veliko pozitivno dejanje Domovinske fronte in njene vlade, da sta popeljali našo državo iz strahotne mednarodne osamljenosti, v katero jo je bil nagнал fašistični pronemški režim. Razbili sta led, ki je obdajal Bolgarijo od vseh strani in očistili sta pot dokončne zadovoljive ureditve njenega mednarodnega položaja.

Zakonite volitve 18. novembra, za katere ni primera v naši zgodovini, so se izvršile v redu in popolnem miru. Ogrorna večina našega ljudstva je izrazila svojo voljo na nesporno odločen način, ko je brez pomisleka odobrila delo 9. septembra ter program in politiko Domovinske fronte. Izvolitev današnjega resničnega Narodnega sobranja, kakršnega Bolgarija do sedaj ni imela, je nov korak naprej k ureditvi notranjega in mednarodnega položaja naše države.

Gospodje ljudski predstavniki! Temeljita obnova naše države, ki se je pričela 9. septembra, kakor je pravilno rečeno v prestolnem govoru, še ni končana. Ravno zato pa, da bi se okreplila in dokončno očistila pot za nadaljnji popolni demokratični razvoj države v pogledu gospodarske, socialne in kulturne politike, kakor tudi v pogledu njenih mednarodnih odnosov, je treba, da se skliče veliko Narodno sobranje, da bi se v bolgarski ustavi uzakonile družbene in politične spremembe, ki so se do sedaj izvršile, in da bi se ustvarila nujna ustavna jamstva proti vsakemu povratku gnile in proklete pretoklosti.

Predvsem morajo biti iz ustave izražane one odredbe, ki nudijo manjšini razdrilnih elementov in velekapitalistov možnost za zatiranje, zasluženo je ropanje večine ljudstva. Ustava mora potrditi enakopravnost bolgarske žene in pravice mladine, kakor tudi pravice vojske.

Razumljivo je, da je istočasno nujno potrebno, da se ukine monarhija. (Dolgo navdušeno ploskanje. Predsedstvo, ministri in ljudski predstavniki vstanejo in ploskajo. Slišijo se glasovi: Naj živi republika! Monarhija, ki je vedno bila združevalno središče reakcije, kadar je bilo treba pomanirati ljudske svobode in pravice, kadar je bilo treba izkoristiti ljudske sile za roparske in puštolske vojne. To je v današnjem našem položaju toliko bolj upravičeno, če upoštevamo, da je koburska dinastija s carjem Ferdinandom na čelu v prejšnjih časih in s carjem Borisom pozneje vedno predstavljala izpostavo nemškega imperializma. (Ploskanje in vzdikanje: Tako je!) Njena protiljudska politika je potegnila državo v dve grozni narodni nesreči ter jo privedla do praga propada, od koder jo je komaj rešila narodna vstaja 9. septembra.)

Čestitke primorskega ljudstva generalisimu Stalinu

Primorci so svečano proslavili 66. rojstni dan generalisima Stalina, voditelja bratskih sovjetskih narodov. Iz vseh krajev Julijske Krajinje so mu poslali čestitke z željo, da bi še dolgo ostal na čelu bratskih narodov in zastopal pravice vsega delovnega ljudstva na svetu. V času narodno osvobodilne borbe je bilo tudi ljudstvo Julijske Krajinje deležno velike pomoči sovjetskih narodov in zato izreka zahvalo njihovemu voditelju ter ga istočasno naproša, da še v prihodnosti brani pravične zahteve primorskega ljudstva.

Prebivalci 3. tržaškega rajona in delavci ladjedelnice Sv. Marka ter strojniki tovarn Sv. Andreja so čestitali generalisimu Stalinu ob njegovih 66 letnici s sledečimi besedami:

»Tolmači želja in mišljenja tržaškega prebivalstva Vam pošiljamo najtoplejše čestitke in obenem iskreno željo za vedno večje uspehe sovjetskega proletariata, zavedne predstrahe mednarodnega proletariata pod Vašim vodstvom.«

Prisrčne brzojavne čestitke so poslali generalisimu Stalinu tudi prebivalci okraja Sv. Jakob in ostalih ljudskih okrajev, kakor tudi Mestni osvobodilni svet, SIAU in druge ljudske organizacije.

Čestitke so med drugim tudi poslale: KNO Nabrežina, Zveza primorskih partizanov iz Doherdoba, SIAU iz Doherdoba, prebivalci Pleris, SIAU iz Panzana, SIAU iz Rončih, SIAU iz Zgonika, ZMS in AFZ iz Zgonika, KNO, ZMS in Prosvečno društvo iz Cerovelj, AFZ iz Samatorce, SIAU iz Cerovelj, AFZ in SIAU iz Sv. Ivana, SIAU iz Medvešja, vse masovne organizacije iz Trnovca, KNO iz Saleza, AFZ, ZMS, SIAU, SKOJ in Zveza primorskih partizanov in KPJK iz Nabrežine, KNO iz Slivnega, Okrajni NOO za Nabrežino, okrajni odbori masovnih organizacij nabrežinskega okraja, Okrajni odbor SIAU za Se-

zano, Krajevni odbor OF iz Pleševice in Okrajni odbor ZMS iz Sežane.

SIAU za sezanski okraj je poslal generalisimu Stalinu tole čestitko: »V imenu vseh antiifašističnih našega okraja Vam najiskreneje čestitamo k Vašemu rojstnemu dnevu, obenem pa izražamo trdno zaupanje v Vas in prepričanje, da boste z vsemi silami zastopali pravice ljudstva Julijske Krajinje, da bomo končno tudi mi priključeni k jugoslovanski ljudski republiki. Prepričani smo, da ne boste dopustili, da bi ostali ločeni od svojih bratov. Kakor smo bili strinjani in enotni v borbi, tako želimo sadove te borbe uživati združeni tudi v miru.«

KNO v Nabrežini pa je poslal generalisimu Stalinu tole brzojavko: »V imenu celokupnega prebivalstva izreka Krajevni narodno osvobodilni odbor v Nabrežini Vam, tovariš generalisim, ob priliki rojstnega dneva najiskrenejše čestitke z željo, da bi še dolga leta stali

na čelu sovjetskih narodov, ki se nabajajo v prvi vrsti zaščitnikov vsega delovnega ljudstva. Tudi vse naše ljudstvo gleda z zaupanjem na Vas, tovariš generalisim, ter je prepričano, da se bo naše vprašanje pravilno rešilo.«

Zveza primorskih partizanov v Nabrežini je čestitala generalisimu Stalinu z naslednjo brzojavko: »Ob priliki praznovanja 66. obletnice Vašega rojstva Vam izročamo vdanosne čestitke ter Vam želimo mnogo uspeha za prosep vsega svobodoljubnega človeštva. Obenem se Vam vdano priporočamo, da nam s svojim močnim vplivom izposlušate, da bo naše Sloven. Primorje s Trstom priključeno k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Živel naš veliki strateg in rešitelj vsega zatiranega svobodoljubnega človeštva, generalisim Stalin! Zivelo bratstvo vseh narodov! Zivela Sovjetska zveza in Rdeča armada, zmagovalka nad nacifašizmom!«

Dr. Aleš Bebler imenovan za pomočnika zunanjega ministra

Z odlokom predsednika ministrskega sveta in zastopnika zunanjega ministra št. 214-7 z dne 25. decembra t. l. je bil dr. Aleš Bebler, dosedanjí finančni minister federalne vlade Slovenije, imenovan za pomočnika zunanjega ministra II. položajne skupine I. stopnje.

Z odlokom predsednika ministrskega sveta in zastopnika zunanjega ministra št. 2071 z dne 20. decembra t. l. je imenovan Malo A. Jakič za pooblaščenega ministra pri poslanstvu Federativne ljudske republike Jugoslavije o Parizu II. položajne skupine I. stopnje, dosedanjí svetnik poslanstva Fe-

derativne ljudske republike Jugoslavije v Londonu III. položajne skupine, I. stopnje.

Brzojavka generalisima Stalina maršalu Titu

Beograd, 28. dec. (Tanjug.) »Maršalu Josipu Brozu Titu, predsedniku ministrskega sveta Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Zahvaljujem se Vam za prijateljske pozdrave in želje za moj rojstni dan. J. Stalin.«

Diskusija o ustavi

Predlog prebivalstva Dolnje Lenlave v zvezi z ustavo

Okrožni ljudski odbor Dolnja Lenava je poslal Ustavodajni skupščini Federativne ljudske republike Jugoslavije sledeče pismo:

Ustavodajni skupščini Federativne ljudske republike Jugoslavije, Beograd. V okrožju Dolnja Lenava v federalni Sloveniji imamo veliko število zgradb in zemljišč, ki so last rimsko-katoliških verskih občin. Stara Jugoslavija in Madžarska sta imeli za časa okupacije namene pogodbe z verskimi občinami.

Po predvideni ločitvi cerkve od države bi se lahko dogodilo, da bi se cerk-

kvene oblasti odrekle pogodbi in zaradi tega bi vse okrožje ostalo brez šol. Vse te šole so gradili vašani sami. Verske občine so jih po starih madžarskih zakonih vpisale kot svojo lastnino. Pri večini teh šol so zgrajene hiše za učitelje-duhovnike, ki so jih zidale cerkvene občine. Da se ta stvar čimprej uredi, prosimo najvišje predstavništvo ljudstva Jugoslavije, da s posebno točko v zakonu ločitve cerkve od države te šolske zgradbe podržavi (vrne v last ljudstvu).

Predsednik: Vladimir Bračić.
Tajnik: Ludvik Rapoša.

Dve resoluciji Ustavodajni skupščini

Trboveljsko prebivalstvo, zbrano na velikem množičnem zborovanju, izreka vse priznanje Ustavodajni skupščini. Osnutek ustave, ki nam ga predlagate v pretres, je izraz volje narodov Jugoslavije in so v njem zapodene vse želje in zahteva borbenega proletariata Trbovelj.

Zagotavljamo, da smo pripravljeni vse sile vložiti za obnovo in dvig produkcije, ker se zavedamo, da nam je v naši ustavi in našem delu zagotovljen srečnejši in boljši jutrišnji dan.

Zivela Federativna ljudska republika Jugoslavija!

Zivela enotnost vseh narodov Jugoslavije!
Zivela Ljudska fronta Jugoslavijel
Prebivalstvo Trbovelj.

Z zbora volivcev v Zabovih, okraj Ptuj, na katerem smo razpravljali o ustavi, vam ponovno izražamo vse zaupanje, ker vemo, da boste ščitili interese svojega ljudstva. Z ustavo smo zadržani in obljublamo vam, da bomo med tistimi, ki so bodo ravnali po zakonu in ki bodo isto zahtevali od vseh drugih.

Zbor policov iz Zabovcev.

Primorci razpravljajo o ustavi FLRJ

V teh dneh po vsej Jugoslaviji ljudstvo živahno razpravlja o novi ustavi Federativne ljudske republike Jugoslavije. S toliko večjim zanimanjem se ljudstvo udeležuje teh diskusij prav zato, ker je osnove novi ustavi postavilo samo za časa borbe. V tej borbi pa je sodelovalo tudi ljudstvo Julijske krajine. Zato to ljudstvo smatra za svojo dolžnost in pravico, da tudi ono razpravlja o novi ustavi, za katero je skupno z narodi nove Jugoslavije postavljalo temelje.

V esnutku nove ustave vidimo pravo sliko nove družbene in politične stvarnosti ter pravilno oblikovanje vseh vidikov in pomembnih sprememb, ki so se izvršile v življenju jugoslovanskih narodov v času borbe ter pravno oblikovanje pridobitev, ki so jih ti narodi izvojevali za časa lastne krvi. Z ostalimi narodi Jugoslavije je tudi primorsko ljudstvo ustvarjalo osnovno podlago tej ustavi, zato je danes, ko je osnutek ustave dan v diskusijo širokim množicam, navdušeno bolj kot kdaj koli, za ljudsko republiko Jugoslavije. Saj vidimo, da bo prav ta ustava zvar težko priborjenih pridobitev in zato vidimo le v Jugoslaviji edino pristanišče naše bodoče sreče. To nam daje novih moči v borbi za priključitev Julijske krajine k Jugoslaviji. — Tako pišejo v resoluciji, poslani Ustavodajni skupščini FLRJ ljudski poslanci sezanskega okraja.

Podoben pišejo tudi mladinci nabrežinskega okraja. Ko ugotavljajo, kaj vse nudi osnutek nove ustave FLRJ narodom, pravijo: »Skupno z jugoslovanskimi narodi smo šli v borbo, da smo se rešili fašističnega jarma. Danes pa nam anglo-ameriške oblasti nečejo priznati naših

upravičenih zahtev, našim oblastnim organom, izvrševalec ljudskih interesov, so odvzete izvršne pravice. Nasprotno pa v ustavi FLRJ vidimo, da je popolnoma izražena ljudska volja. To dejstvo nam daje novih moči, da zastavimo vse svoje mlade sile v borbo za dosega našega cilja, priključitev k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Ko so politični delavci nabrežinskega okraja razpravljali o novi ustavi FLRJ, so ob zaključku razpravljanja napisali resolucijo Ustavodajni skupščini FLRJ: »Razpravljajo o osnutku ustave FLRJ, smo prišli do zaključka, da je ustava nekaj popolnoma novega v zgodovini jugoslovanskih narodov. Pripričani smo, da lahko služijo za vzgled mnogim kulturnim narodom, ki so se vedno ponasajli s svojo starodavno civilizacijo.

Vaščani kraške vasi Zgonik pišejo, da se z osnutkom ustave popolnoma strinjajo, ker vidijo, da zagotavlja pravice slehernemu državljanu. »Ustavni predpisi FLRJ so popolnoma v skladu z interesi našega delovnega ljudstva.« pišejo probivalci vasi Pečnik. Nabrežinske žene pa so v resoluciji med drugim napisale: Prepričane smo, da bo jugoslovanska ustava vir srečne bodočnosti naših otrok. To pa ni samo prepričanje nabrežinskih žena, temveč vseh žena Julijske krajine, ki so pretakale toliko solza in strahu za usodo svojih moži in otrok, ki so jih fašisti preganjali in zapirali. Vse svoje sile so vložile v borbo za boljše bodočnost svojih otrok in zato danes upravičeno upajo, da bo njihovo trpljenje rodilo sadove, da bodo ti njihovi otroci uživali pridobitve Narodno osvobodilne borbe enako, kot sinovi vseh jugoslovanskih narodov.

DESETI KONGRES RKP (b)

Moskva, 8. do 16. marca 1921.

VKP(b) v resoluciji in sklepnih kongresa, konferenca-pienuma CK. L del. 6. izdaja 1944, stran 369—379.

O vlogi in nalogah sindikatov

Vloga sindikatov v dobi diktature

1. Splošne naloge in vloga sindikatov v epohi diktature proletariata so povsem pravilno določene po celi vrsti sklepov predhodnih kongresov in konferenc, tako partijskih kakor tudi sindikalnih. Z prvimi vsesrskimi kongresi sindikatov, ki se je vršil v začetku januarja 1918, t. j. neposredno po prehoda oblasti v roke sovjetov, je ponudil v svoji resoluciji tole:

»Težišče dela sindikatov mora biti v tem trenutku premeščeno na organizacijsko-gospodarsko polje. Sindikati kot razredne organizacije proletariata, izražane na načelu proizvodnje, morajo prevzeti glavno delo pri organiziranju proizvodnje in obnovi gospodarskih proizvodnih sil dežele. Najenergičnejša udeležba v vseh centrih, ki regulirajo proizvodnjo, organizacija delavske kontrole, registracija in razdelitev delovne moči, organizacija izmenjave med mestom in vasjo, najaktivnejša udeležba v demobilizaciji industrije, borba proti sabotazi, izvajanje splošne delovne obveznosti in podobno — to so naloge naših dni.«

V svoji razviti obliki morajo postati sindikati — v procesu socialistične revolucije, ki je v teku — organi socialistične oblasti, ki delajo kot taki skupno z drugimi organizacijami na ureditvi novih načel organizacije gospodarskega življenja.

Ze program naše Partije (leta 1919) je opozoril na to, da se mora »organizacijski aparat socializirane industrije naslanjati v prvi vrsti na sindikate.« Ker so sindikati skladno z zakoni Sovjetske republike in praksou, ki se je uveljavila, že udeleženi v vseh krajevnih in centralnih upravah industrije — prvi nadalje program naše Partije — morajo preiti k dejanskiemu osredotočenju v svojih rokah vse uprave nad vsem narodnim gospodarstvom kot enotno gospodarsko celoto. Zagotavljajoč tako nerazdelno pove-

zanost med centralno državno upravo, narodnim gospodarstvom in širokimi množicami delovnega ljudstva, morajo sindikati v največjem obsegu prenesti njihovo delo na neposredno delo pri vodstvu gospodarstva.

Ze IX. kongres RKP (b) (l. 1920) je sklenil:

»Naloga sindikatov so v glavnem organizacijsko-gospodarskem in vzpostavitvenem polju. Te naloge morajo sindikati izpolnjevati ne kot samostojna, organizacijsko izolirana sila, temveč kot eden izmed osnovnih aparatov Sovjetske države, ki jo vodi Komunistična partija.« IX. kongres nadaljuje: »Ker je sovjetska oblast najširša organizacija, ki osredotoča vse socialno možne proletariata, je jasno, da se morajo sindikati skladno z razvojem komunistične zavednosti in ustvarjanje vloge množice polagoma izpreminjati v pomožne organe proletarske države, ne pa narobe.«

V istem duhu so formilirali splošne naloge v epohi diktature proletariata II in III. kongres sindikatov in V. vsesrška konferenca sindikatov.

To formuličije so obrabile svojo popolno voljo in v potrebni nivo bile nobene izpremembe. Pred X. kongres so ne postavljali naloge, da odkrije neke nove teoretične formulacije vloge sindikatov v epohi diktature, temveč da določijo pota za uporabo že usvojenih formulacij.

Stanje sindikatov po treh letih vojne

2. Težke razmere surove triletne državljanske vojne so ves čas ovirale sindikate pri uspešnem izpolnjevanju naštetih nalog. Sindikati, kakor tudi vse druge delavske organizacije, so morali nuditi skoraj vse svoje sile fronti.

Navzlic temu so igrali sindikati v gospodarski in izgradnji veliko vlogo.

Neposredno po Oktobrski revoluciji so bili sindikati malone edini organi, ki so poleg izvršnega delavskega kon-

Šiptarski kmetje hočejo biti sami gospodarji na svoji zemlji

Načrt ustave je glavna tema, o kateri razpravljajo na konferencah Ljudske fronte v Prištini. Ljudstvo zelo živahno sodeluje v diskusiji.

Predsednik okrajnega narodnega odbora v Prištini, Aližur Zarić, je o odnosu šiptarjev do načrta ustave dejal:

»Šiptarji so prepričani, da je za vedno minila težka preteklost. Imajo polno zaupanje v svobodno izbrano Ustavodajno skupščino. Agovsko-begovske parole, katerim so se dali nezrel ljudje zapeljati v čas fašizma, so postale po njegovem zlomu orožje, ki je samo po sebi politično uničilo agovsko-begovske fašistične ostanke.«

»Zemljo onemu, ki jo obdeluje, to je člen ustave, ki ga z največjim navdušenjem sprejemajo in odobravajo šiptarski kmetje. Vse dolej je »divljelje« (podoben kolonskemu) odnos z ene strani in strah, da ne pride »kdo drugič«, pa mu ne vzame vse zemlje, z druge strani, predstavljal enega od glavnih razlogov za vse nezdrave pojave v naši bližnji politični preteklosti. Poleg tega načelnega stališča o lastnini zemlje v načrtu ustave, pa je zlasti še utrđil zaupanje šiptarskih množic v ljudsko oblast zakon o kolonizaciji, ki rešuje zelo zapletene probleme dovoljevanja ali zabranjenja povrnaka naseljencev na prejšnje posesti.

Kar se tiče odnosa med cerkvijo in državo smatra ogromna večina našega ljudstva ločitve cerkve od države za pravilno in potrebno. Prislino vzdrževanje cerkve in njenih služabnikov bi ogromna večina ljudstva sprejela kot protiljudsko breme in se s tem ne bi skladala. Prostoovoljno podpiranje cerkve in puščanje cerkvi toliko imetja, da bo mogla vršiti svojo versko misijo, je uzakonjenje ljudskih želja.

Mladina narodnih manjšin v Makedoniji za načrt ustave

»Mladi borci«, glasilo mladinske zveze Makedonije, je priročil pod gornjim naslovom sledeči članek: »Če se za trenutek zamislimo v dobo stare Jugoslavije, ko narodne manjšine Albancev, Turkov, Vlahov, ciganov in drugih niso imele nobenih pravic in možnosti, da razvijajo svojo kulturo, ko se v tedanjih maloštevilnih ljudskih šolah niso mogli učiti v svoji materinščini, tedaj bomo razumeli globoko izpremembo v življenju mladine, ki se je izvršila v narodno-osvobodilni borbi. Če pomislimo na vse pravice, ki jih zagotavlja mladini narodnih manjšin v Jugoslaviji načrt ustave, tedaj nam bo razumljiv tisti pollet in navdušenje, s katerim so prišli mladi Albanci in Turki na volitve v Ustavodajno skupščino. Zato proučite mladina narodnih manjšin danes a tako ljubezljivo ustavo Federativne ljudske republike Jugoslavije. Ustava je v njihovih rokah junaško orožje, s katerim pobijejo vsakogar, ki jih poskuša ločiti od makedonske in jugoslovanske mladine.«

Primorsko ljudstvo v pričakovanju mednarodne komisije

V Trstu in na vsem Primorskem je zbudilo moskovsko sporočilo o sklepih zunanjih ministrov največje zanimanje, zlasti pa sklep, da bodo namestniki zunanjih ministrov takoj zopet pričeli z delom na podlagi sporazuma, doseženega glede vprašanj, o katerih so razpravljali na prvem sestanku Sveta zunanjih ministrov v Londonu.

Kakor je znano, je Svet zunanjih ministrov v Londonu 19. septembra t. l. izdal sporočilo, da se je sporazumel, naj vprašanje italijansko-jugoslovanske meje in Trsta proučijo namestniki zunanjih ministrov, ki naj o svojem delu podajo poročilo. Poročilo naj se tiče črte, ki naj bi bila v glavnem narodnostna, tako da bi puščala minimum manjšin pod tujim gospodarstvom na obeh straneh; preden se bo dokončno začrtala meja, se bodo izvedle poizvedbe na kraju samem.

Obdarovanje otrok padlih antifasistov v Trstu

Socialno skrbstvo pri MOS-u za Trst je dne 23. t. m. priredilo v poslopju pristaniških delavcev v Trstu obdarovanje otrok padlih partizanov in političnih preganjanecov. Obdarovanih je bilo 320 otrok, ki so sprejemali z velikim veseljem bogate darove v obleki, hrani in obutvi. V prepolni dvorani se je obenem vršil tudi lep spored, ki so ga izvajali mladinci. Mala umetnice so odlično izvajale svoje točke, posebno pa je treba pohvaliti malega Ferruccio d'Alessandro, ki je pred kratkim prišel kot demobiliziranec jugoslovanske armade. Pel je partizanske pesmi in ljudstvo mu je z navdušenjem ploskalo.

Popoldne so delili darove tudi na Opčinah, v Trobach, Padričah, Bazovcih, Banah, Konknelu, Proseku, Katinari in Sv. Križu.

Slično prireditve in socialne akcije za otroke padlih partizanov in političnih preganjanecv in ostale sirote ter siromahov dec so priredile vse napredne tržaške organizacije in ustanove. Med temi tudi kulturni krožki v Trstu »Rinaldi«, »Pino Tomazič«, »Ridivo«, »Skamperlos«. V Rojano je bilo obdarovanih okoli 300 otrok. Enotni sindikati so obdarovali skoraj 10.000 otrok. Zbirna akcija v denarju je dosegla 850.000 lir. Nekatero upravo tovarn so razdelile tudi derila v sadju in hrani.

Na vseh prireditvah je prišla znova do izraza težnja ljudstva, da vse svoje združene sile porabi za dosega demokratičnih spmotov. Vsa Trst je to dni živel v duhu bratstva in skupnosti ter medsebojne pomoči. Tudi v okolici je prišla v teh dneh do izraza skupnost Italjanov in Slovencev. Na vseh prireditvah so nastopali Slovenci in Italijani skupno z recitacijami in pesmijo. Slovenci in italijanski otroci so bili deležni daril v enaki meri.

Protesti tržaškega prebivalstva proti nasilstvu reakcionarne civilne policije

Tržaško delavstvo in celokupno tržaško prebivalstvo nadaljujeta nerazumno svojo borbo proti vsem politikom reakcije, da bi ponovno zavla-

čeno kapitalizem. Sindikati v Sovjetski Rusiji postajajo polagoma organizacija, obsegajoča brez izjeme vse delavce. Sindikati organizirajo tiste elemente delovnih ljudi, ki so bili pod kapitalizmom v pretežni večini pogosto tuji proletarski družini (bivši trgovski nameštenci, bolniško osebje, delavci na polju umetnosti itd.). Preusmerjanje vseh teh elementov, njihovo zblíževanje z naprednimi sloji proletariata, njihovo prilagodevanje izgradnji komunistične družbe — to je naša najvažnejša naloga sindikatov kot šole komunizma.

ZVU je pred časom javila, da je v pasu A slovenski jezik enakopraven italijanskemu. Na to izjavo ZVU o pravicah, ki jih uživa slovensko ljudstvo, je goriški odvetnik dr. Peter Medvedšek vložil dne 17. t. m. pri državnem pravništvu v Gorici prvo slovensko sodno vlogo na Primorskem. Je to tožba za razžalitev časti Jožefa in Petra Makaroviča iz Gorenje vasi v Kanalu ob Soči proti Milki Kamenšek por. Vidic.

Državni pravnik Torcello je vlogo zavrnil s sledečo motivacijo: »Gospodu dr. P. Medvedšku — vračam vam akt, ker po vladajočih zakonih ni dopustno sprejemanje aktov v drugem jeziku kot v italijanskem. (Art. I R. D. L. 15. X. 1925 N. 1796.) Gorica, 19. XII. 1945. — Državni pravnik Torcello, s. r.

Enakopravnost v besedi in dejanju v con A

Pismenemu pojasnilu se je hotel državni pravnik izogniti z enostavnim ustimenim pojasnilom ter je le na izrecno zahtevo dr. Medvedška podal pismeno izjavo.

V tem razdobju izpolnjujejo sindikati svojo vlogo šole komunizma dejansko v toliko, v kolikor so voditelji proletarskih množic v komunistični praksi, t. j. v praktični reorganizaciji in izgradnji gospodarstva na komunističnih načelih. V Sovjetski Rusiji je samo tista sindikalna zveza resnična šola komunizma, ki zna polagoma pritegniti najbolj zaostale sloje delovnih ljudi k delu za zavestno zboljšanje sovjetskega narodnega gospodarstva.

X. Kongres RKP (b) posveča posebno pozornost vseh članov Partije prav na to naloge sindikatov. Priznanje in avtoriteto si mora komunist v sindikalnem pokretu priboriti samo in izključno z dolgoletnim in neumornim vsakdanjim delom v sindikatu, tako da ga same množice postavijo na vodilno mesto. Naloga tega pol milijona članov naše Partije, ki so zdaj člani v sindikatu, je v tem, da z dolгим, vztrajnim in žilavim vzgojnim delom, osebnimi zgledi, organizatoričnimi sposobnostmi, gospodarsko podkovanostjo in skrbjo za gnotne in duhovne interese delavskih množic — povsem pridobe za našo Partijo tiste milijone nepartijskih delavcev, ki zdaj predvključujejo v sindikalnem gibanju.

tom kot celoto. Samo skupno z organiziranimi delavskimi množicami, v osebni njihovih sindikatov, in samo na bazi široke samodejavnosti slednjih so mogoči resni uspehi na gospodarski fronti.

Začetek novega razdobja najde sindikate organizacijsko skrajno oslabiljene v primeri z ogromnimi nalogami, ki jih je postavila gospodarska fronta na dnevni red. Posebnosti tega prehodnega časa kakor sploh vsakega prehodnega razdobja ustvarjajo za sindikate znatne težkote. Toda pri vsem tem to, kar zdaj preživljajo sindikati, ni posebna sindikalna kriza, niti razsulo, temveč začetek rasti. V tem pogledu usoda sindikalnega gibanja v Rusiji v ničemer ne razlikuje od usode Partije in sovjetov. Gre za to, da se ustvarijo za sindikate vsi potrebni pogoji za dejansko izpolnitev nalog, stoječih pred njimi v novi epohi.

Sindikati kot opora proletarske revolucije

3. Komunistična partija Rusije mora izvajati diktaturo proletariata v deželi z ogromno večino kmečkega prebivalstva. Zdej, ko kmetom neposredno ne preti več nevarnost obnove vfevosestniške oblasti, bo naletelo izvajanje proletarske diktature na nove težkote. Uspešno izvajanje te diktature je mogoče samo, če obstoje močni, z eno voljo in težnjo prežeti sindikati kot masovne organizacije, odprte vsem proletarcem, ki so na različnih stopnjah razvoja razredne zavednosti.

Sindikati kot šola komunizma

4. Najvažnejša vloga sindikatov v Sovjetski Rusiji je še vedno njihova vloga šole komunizma.

Samo sindikat, ki se sistematično zanima za vse zadeve življenja delavcev tako v tovarni kakor tudi izven nje, je lahko osnovna šola organizacijske spretnosti in politične vzgoje najširših, pa tudi zaostalih množic delovnega ljudstva.

Pretežna večina članov sindikatov (6.970.000 članov, izmed katerih je samo okrog pol milijona članov Partije) odpade na nepartijske. Komunizem se gradi iz tistega človeškega materiala, ki nam ga je zapustil kot dedi-

V sedmih mesecih četrti most čez Muro

Čez Muro pri Veržaju je bil predan prometu nov železniški most. Otvoritev je bila prav na rojstni dan voditelja delovnega človeštva, generalisima Stalina. Tik ob Muri pod mostom pa je pet grobov junaških rdečearmejcev, ki so padli za osvoboditev teh krajev.

V sedmih mesecih po osvoboditvi je bil s tem otvorjen že četrti most čez Muro. Dolžina vseh skupaj znaša 370 m. Po osvoboditvi je bilo ob tej progii postavljeno tudi 8 km telefonske napeljave. Marsikaj vedo povedati delavci, ki so gradili ta zadnji most. Starejši delavci se spominjajo, da je to že četrti most v 27 letih, ki se je gradil na tem mestu. Ko so leta 1923 začeli graditi železniško progii, je počasi rasel tudi vojaški železniški most, ki so ga gradili več kot leto dni. 24. novembra 1924 so ga otvorili gospodje v cilindrih. Čez štiri leta je bilo treba zamenjati staro konstrukcijo in spet so začeli graditi. Tudi tedaj je trajalo delo celo leto in otvoritev je bila 1929. Delavci so spet samo glodali, kako so se tisti, ki so prišli most otvarjati, veseli v barakah ob Muri, oni pa naj bi

nika in jih je zato tembolj vzemirilo nedostavljaje gradbenega materiala od soboškega špekulanta Čeha, ki je s svojim ravnanjem močno zaviral delo.

Pri slovesni otvoritvi so govorniki poudarili poštrevost naših delavcev, ki so s skromnimi sredstvi zgradili mostove in pripomogli k tesnejši gospodarski in kulturni povezavi Prekmurja z ostalimi predeli Jugoslavije. Polit. komisar kapetan Ivan Bačić je dejal, da je to nov dokaz, kako znamo v težkih prilikah graditi, kot smo si znali izvojevati svobodo. Zastopnik sindikatov je rekel, da nam bodo grobovi rdečearmejcev ob novo dograjenem mostu v trajen opomin na skupno borbo in v tej borbi skovano bratstvo jugoslovanskih narodov z narodi Sovjetske zveze. Prekmurska pokrajina bo vse bolj povezana z ostalimi kraji Jugoslavije in tudi slovenska kultura ne bo prihajala v tako majhnih drobcih kot nekoč, prihajala bo sem nova kultura, kateri so izvojevali vse pravice najboljši sinovi narodov Jugoslavije. Tu ni več meje, ki je delila Stajerje in Prekmurje, most je postal tesna zveza, ki vodi vse

Železniški most čez Muro pri Veržaju

dobili kot miloščno izplačilo za tri delovne ure. Pa še za svoje zaostale mezde so se morali delavci tožariti s tesarsko tvrdko Plečnik iz Ljubljane. Denar so pobrali advokati, stroški so znašali več kot 15.000 Din. Delavcem je ostal dobro v spominu gospod polir Kikl, ki se je nekje razveseljeval z njihovimi mezdami. Ob polomu stare države se je zrušil tudi most in Mura je postala spet meja, ki so jo na eni strani strážili zeleni fašisti, na drugi pa njihovi rjavkasti pajdaši. Narodni Jugoslavije so se borili za svojo svobodo in neusmiljeno tolkli okupatorja. Fašistom so postajala tla vse bolj vroča in so spet začeli graditi most v Veržaju, zgradili so ga za svoj beg. Preko njega so prišli samo trije transporti umikajočih se Nemcev in dva dni pred osvoboditvijo se je most zrušil v vodo. Mura je na njegove ruševine prinašala razbite brodove, požgane mlinske in vse mogoče razbitine. Struga se je zajezila in voda si je iskala novo pot. Ljudje iz okolških vasi so resno in zastrašeno opazovali, kdaj jim bo Mura poplavila polje. Nič več niso smeli odlašati. In že po 16. maju so na lastno pobudo začeli z delom. Tehnično vodstvo je prevzel dokležovski tesar Jože Miholič. Šestnajst prostovoljcev je začelo in ti so vsrjajali do konca. Delali so brez povprašavanja po mežli, orodju in drugem. Iz glavne struge so izvlekli najprej pet avtomobilov, tri razbite mlinske, dva broda in več ladij. Potem so očistili še ostale tri struge.

Na pomoč je prišlo delavci bataljona. Protovoljci niso obupali, čeprav so naleteli na vse mogoče ovire. Miholič je dvignil iz vode ruševine starih opornikov in pričel betonirati stebre. Ko so bili nekako sredi dela, je prevzela vodstvo gradbena sekcija državnih železnic in povečala število delavcev. Od septembra dalje je bilo zaposlenih povprečno 120 do 150 ljudi in je delo kljub vremenskim in drugim neprilikom naglo napredovalo. Delavci niso poznali ne nedelje, ne praz-

do sirne obale Trsta — je poudarila Marija Petovarjeva, tajnica ONOO. Zadnji pa je spregovoril podpolk. Borštner Jože, upravnik JŽD, ki se je še posebej zahvalil udarnikom in navedel imena tistih, ki so se najbolj izkazali: Nemeš Janez, Nemeš Franc, Fališ Franc, Irgliš Jože, Kuplen Franc, Müller Franc, Müller Martin, Nelaž Lovrenc, Šebjančič Ivan, Kos Franc, Baligač Jože, Žižek Franc, Brunec Alojz, Balazič Martin, Baler Stefan, Šipot Ivan, Lukač Franc, Marinič Stefan, Mlinarič Ferdo, Miholič Jože, Balazič Stefan, Bidanjer Jože, Bencih Ludvik, Slatič Jože, Žalik Stefan, Gelič Michael, Šusteršič Viktor, Premk Alojz, Škalar, Miholič Jože, Lanjšek Ivan, Mojzer Janez, Mukič Leopold in inž. Šapla.

DALMACIJA Kulturno-prosvetno življenje v severni Dalmaciji

V severni Dalmaciji se je število osnovnih šol v primeri s predvojnimi stanjem zelo povečalo. Tako je v šibeniškem okrožju naraslo število šol od 93 na 152, v zadarškem okrožju pa od 96 na 174. Te številke jasno dokazujejo, da vlagajo ljudske oblasti vse svoje moči v to, da bi zadovoljile želje ljudstva. S tem bo razširjena mreža šol in drugih prosvetnih ustanov tudi do najoddaljenejših vasi. V zadarškem okrožju sta dve gimnaziji, učiteljske ter industrijska šola, v šibeniškem okrožju pa so tri gimnazije, učiteljske in glasbena šola. Poleg teh šol so odprli tudi dijalske domove. Pri dvigavanju splošne prosvetne in kulturne ravni širokih ljudskih množic uspešno delujejo številni tečaji za pobljanje nepismenosti, čitalnice, knjižnice, ljudska vseučilišča in razne kulturne skupine.

Leonid Soboljev:

Malček

(Nadaljevanje)

Deset kilometrov od obale je štrlel v morje tr — desno krilo utrjene finske pozicije. Pred njim so med ledenimi gorami ležali Baltijci. Ze tretji dan so ležali na ledu in so se skrivali za ledenimi gorami pred ostrostrelci, ki jih je mrgolelo v gozdu ob obali in ki so preprečevali dostop do obale po odprtih ledenih poljanah. Ze tretji dan so bili Baltijci brez vroče juhe, ker so smučarji lahko prinašali ponoči samo majhne termose s kakavom. Ki ga je skrbno skuhal kapitan Rose. Savkin je predlagal, da bo poskusil prepeljati mornarjem juho, obenem pa zalogo streliva, ki ga lahko naloži Malčku poljubno količino.

Komandant brigade je pozorno pogledal Savkina. Spreten in močan fant s peganim obrazom je govoril nekoliko v zadregi. Pokazalo se je, da je že vse preracunat. Mesece zaide v začetku noči, torej bo lahko prispel k ledenim goram še pred svitanjem. Tam bo skrtil Malčka za ledeno goro, da ga ne bi začeli streliti, počakal bo noč in se vrnil v tami. Kar pa se tiče ceste, to je za Malčka deveta briga: po najglobljem snegu bo speljal največji voz.

Komandant je gledal Savkina in pred njegovimi očmi so vstajali davni

čas, ko so v sneženih zametih Donbasa baltijski mornarji prav tako mirno razpravljali o bojnem dnevu. Mladenič-komsomolec, mladi rdeči mornar ga je na vsak način spominjal na one prejšnje čase. V njegovem vedenju, kretnjah in pogovoru ni bilo niti senčice nekdanje mornarske trdote. Njegove se mladeniško jasne oči so bile popolnoma drugačne, kakor utrjene, jezne oči tridih ljudi, ki so prebili štiri leta težke carske službe, preživeli vojno, nato pa zopet prostovoljno planili pred krogelje v gozdove in stope, tako tuje mornarjem. Tudi ton njegovega glasu, miren in skromen, ni bil prav nič podoben popoprancu in ostremu pogovoru starih Baltijcev.

Prav v njem je živel nekaj, kar so v akademiji imenovali »voljo do zmage« in kar je sam komandant brigade imenoval »borbeno vztrajnost« ali pa »baltsko trmo«.

Prav za prav ni Savkin predlagal nič posebnega. Kakšno juhanstvo pa je sploh to, prepeljati s konjem po ledu (termose s juho in zaboje s patroni. Toda, ko mu je pogledal v oči, kjer je ticala »baltška trma«, je komandant razumel, da je juha le poskus in da se je Savkin domislil nečesa drugega,

nečesa, o čemer se ni govorilo, in da je fant eden izmed tistih, ki bo našel izhod iz vsakega položaja, izmed tistih, ki pojde sam in ki bo peljal ljudi za sabo.

»No, pa pelji juho, Baltijce« — je rekel komandant, imenujoč ga z imenom, ki je pomenilo največjo pohvalo — »pelji jo, saj te dobro poznam. Adjuvant, povejte načelniku zaledja, naj bo juha mironodska«.

Ponoči se je odpeljal z juho na led. Deset smučarjev je spremljalo sani. Savkin je vodil Malčka po smučinah. Vendar se je konj večkrat udrl do trezuba v sneg.

Prozorna megla je visela nad zalivom, bela svetloba snega in meseca. Nekje daleč so doneli salve, včasih je po zraku preletel izstrelke. Nato je mesec zašel. Malček je bil upehan in je s težavo širil boke. Savkin ga je pustil, naj se odpočije. Smučarji so prijeli vrvi, s katerimi so bili termosi privezani k sanem, prav tako zaboji s patroni in omoti s časopisi, ki jih je bil dal povečljnik zaledja, in so se upregli v sani, da bi pomogli Malčku. Ko se je z danilo, se je iz snega začulo polglasno vprašanje: »Propustnico?«

To je bila straža pred ledenimi gorami.

Čez štirinajst ur se je Savkin vrnil in je pripeljal tri ranjence, ki so jih zadelo kroglo ostrostrelcev. Takoj je šel k komandantu brigade, in ta je spoznal, da se ni bil zmotil: juha je bila samo preizkušnja, preizkušnja

poti in Malčkove moči. Pravo delo se je šele začelo.

Ponoči se je z obale na led peljala trojka. V sredini je bil Malček, ob straneh pa močni Linkor in vztrajna Torpedovka. V saneh je bilo nekaj, kajti sani so se ne glede na izvoženo pot pogrezale v sneg in trojka je bila že upehana, ko je bila še daleč od onega mesta, kjer se je bil ustavit Malček. Toda takrat Savkin ni prizanašal konjem, priganjal jih je in težki voz se je vedno bolj približeval ledenim goram.

Tam so ga pričakovali. Neiščno in hitro so zložili z voza. V megli se je zabliščalo jeklo. Top rilček topa je navihano pogledal iz slame.

Top se je pojavil na ledu, pred samim gozdom; top, ki ga so sovražnik nikakor ni mogel nadejati.

Sestavili so ga čepce za ledenimi gorami, kajti ostrostrelci, čeprav še niso videli v jutranji megli cilja, so vendar silivali premikanje in niso dali po moletih glave izza ledu. Savkin je skrbno položil na led najprej Malčka, nato pa še druga dva konja.

Na obalni gozd, kjer so na vseh dreviših ticali ostrostrelci, ti skrivni nevidni sovražniki, so sedaj žvižgale toповake granate.

Top, ki ga je pripeljal Savkin, je vztrajno tolkal po gozdu. Šrapneli so stresali s smrek plasti snega, seki veje in podirali v belo zavite ljudi z ostrostrelkami, kakor bi tresel jablane.

»Eden!« — je zavpil Savkin. — »Še

CETINJE

Vprašanje prometa v Črni gori

Vprašanje prometa v Črni gori je bilo vedno zelo težavno. Zaradi pomanjkanja prometnih poti, železnice itd. je bila skoraj popolnoma odrezana od ostalih delov naše države.

Med vojno so bile vse avtomobilske ceste zelo poškodovane. Takoj po osvoboditvi se je lotila ljudska oblast obnove prometa, boreč se z največjimi težavami. Posrečilo se ji je v kratkem času obnoviti promet in popraviti najvažnejše ceste Cesta Nikšič—Danilovgrad je bila že v treh dneh usposobljena za promet. Mostovi na Moraciji in Tari so bili prav tako zgrajeni v zelo kratkem času. Zelo težavno je tudi vprašanje prevoznih sredstev. Od 72 kamionov, ki jih je dobilo ministstvo trgovine in preskrbe, je sposobno za vožnjo samo polovica, medtem ko so ostala vozila že obrabljena ali pa so za vožnjo po gorskih cestah sploh neuporabna. Kamione so dobila tudi druga ministristva, toda tudi od teh je velik del neuporaben.

Velika težava je tudi s popravilom pokvarjenih avtomobilov, ker primanjkuje mehaničnih delavcev. Delavnica v Cetinju ne more vseh popravil narediti sama, čeprav delajo delavci noč in dan.

GNJILANE

V vasi Kamenici so odkrili rudnik črnega premoga

Nedaleč od vasi Kamenice v gnilanskem okraju so pred petimi meseci odkrili rudnik črnega premoga. Ta bosanski rudnik bo lahko oskrboval vso okolico s prvostvornim premogom, nekaj pa ga bo lahko pošiljal tudi v ostale kraje države.

V rudniku dela pod nadzorstvom strokovnjakov 87 delavcev v treh izmenah, premog pa izvažajo skozí sedem rudniških oken. Dnevno nakopljejo 20 ton. Izvoz premoga je omenogoben zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev. Neobhodno potrebno bi bilo nuditi pomoč v delovni sili in strojih, da bi se delo razširilo in povečala proizvodnja. Prav tako bi bilo potrebno nabaviti gradbeni material za zgradbo barak, za upravljanje premoga.

TUZLA

V tužlanskem okrožju so sezidali 2000 novih zgradb

V resoluciji, ki jo je sprejela skupščina tazlanskega okrožja na svojem zadnjem sestanku pred 3 meseci, se je izrecno zahtevalo, da posveti okrožni ljudski odbor glavno pozornost obnovi požganih hiš, šol in javnih zgradb ter gradnji porušenihi mostov in razdejanihi cest. Za dela pri obnovi je gradbeni oddelek okrožnega odbora v Tuзли dobil kredit 25.635.000 dinarjev. Gradbeni oddelek se je takoj lotil dela. Uspelo mu je, da je v teku treh mesecev zgradil 500 novih posolij. Poleg tega je ljudstvo samo, ki mu je država nudila pomoč v denarju, zebjih in deskah obnovilo 1.500 požganihi domov.

Po mestih in vaseh so popravili mnogo osnovnih šol, kjer se zdaj zopet lahko vrši reden pouk. Prav tako so spavili v red gimnaziji v Tužli in Bijeljini, razen tega poslopja bolnice v Bijeljini, Brčkem in Srebrnici ter fizikturne domove v Zvorniku, Brčkem in v drugih krajih. V teku so tudi dela za obnovo osnovnih in srednjih šol ter drugih javnih posolijih v ostalih krajih.

Prav tako se posveča velika pozornost obnovi cest in mostov, pri čemer pomaga vse ljudstvo. Ljudstvo pomaga z dovažanjem kamena iz ostalega gradiva pri popravil mostov. Prav tako je pomagalo pri obnovi ceste Bukinje — Srebrnik.

Ker so nekateri kraji tužlanskega okrožja izpostavljeni šestim poplavam Save in Drine, so ustanovili vodne zadrževalne jeze in lotili obsežnih hidrotehničnih del, da bi se to vprašanje čim hitreje in čim uspešneje rešilo.

Za prihodnje leto je predviden kredit 25.295.500 Din. Od tega je namenjeno za obnovo in obnovo šol 32.000.000 Din. Da bi se nalet za prihodnje leto lahko izpolnil čim bolj učinkovito in uspešno, so začeli se zdaj z organizacijskimi in pripraviljanskimi deli. Tako bo mogoče v prvih pomladanskih dneh začeti z gradbenimi deli, ki bodo pripomogli, da bo dobilo ljudstvo čim bolj ugodne predpogoje za srečnejše življenje teh krajev.

MOSTAR

Mostarska tobačna tovarna je zmagala pri tekmoavanju vseh tobačnih tovarn v državi

Pri tekmoavanju tobačnih tovarn, ki se vršilo ob priliki zmage pri volitvah po vsej našj državi, je dosegla največje uspehe mostarska tobačna tovarna. Če vzamemo proizvodnjo v letu 1944 kot stoo odstotno, potem je bila proizvodnja v septembru letošnjega leta 145-odstotna. Leta 1940. je imela tovarna okrog 387 delavcev, letos pa okrog 290, povprečno torej okrog 40 delavcev manj kakor leta 1940. Toda poštrevost delavcev in njihovo veselje do dela v svobodni republiki je premagala vse težave, tako da niso dosegli samo predvojnne proizvodnje, ampak jo tudi prekoračili.

Iz Artič pri Brežicah

V Artičih pri Brežicah so okupatorji in kočevski priseljenici naredili ogromno škode. Njive in polja so štiri leta zanemarjali in puščali. Pri odhodu so odpeljali in zaklali vso živino, zato stoji danes tukajšnji kmet pred mnogimi težavami: primanjkuje mu predvsem delovne živine. Svinje in perutnino si je že nakupil, ker ni krav, pa primanjkuje mleka in maščob. Zato želijo vasi, ki so se pripravili, da bodo pozimi prehranili krave, da se jim te čimprej dodolijo. Tako bo zadosit mleka in maščob vsaj za otroke in starčke.

Poleg tega, da so opustošena polja in je živinoreja uničena, pa je bilo tudi mnogo hiš poškodovanih in porušenihi. Lastnikom vseh poškodovanihi stanovanjskih in gospodarskih posolij je nakazala Obnovitvena zadruga v Artičah denarna sredstva in jim dala gradbeni material. Sedaj so vse te hiše že pokrite, vdelana so nova vrata in okna, ki imajo skoraj vsa tudi steklo, in te obnovljene hiše dajejo našemu kraju že prav prijeto lice.

Za pozidavo 98 porušenihi hiš sprejema Obnovitvena zadruga od tehnične baze v Brežicah gradbeni material in naerte za obnovo. Za obnove porušenihi domov je potrebno okoli 500 kub. metrov lesa, okoli pol milijona zidakov in okoli 300.000 strešnikov, ogromne količine cimenta, apna, peska in gramozca. Člani Obnovitvene zadruge so dolejš prešli že 150 kub. metrov lesa, 25.000 zidakov, 3000 strešnikov, 200 kv. metrov strešne lepenke, 300 žlebnikov in drugega materiala. Obnovitvena zadruga je postavila lastno mizarško delavnico v Artičih, ki dela samo za člane zadruge in sicer predvsem okna in vrata, po potrebi pa tudi najnujnjeji stanovanjski inventar.

Obnovitvena zadruga je prejela državni kredit v znesku 70.000 din, od katerega pa se samo četrtina obrestuje po 4,5%.

Artičani se zavedajo, da bodo v vztrajnim delom kmalu obnovili porušene domove. Ker uživajo podporo vaseh odgovornih oblasti, vztrajno in požrtvovalno nadaljujejo svoje delo, ki jim bo v najbližji bodočnosti prineslo srečo in blagostanje.

Uratarč Marijan.

Železničarji iz Ponikve delajo

Po končani vojni nas je že čakala nova borba, borba za obnovo porušene domovine. Kakor so se v borbi za osvoboditv prv odvalili delavci, tako so se prvi odvalili tudi sedaj. Železniški delavci in nameščenci ne zaostajajo. V Ponikvi ob južni železnici so se lotili obnavljanja proge Grobelno—Poljčane. Dosegli so lep uspeh. Danes je progii na tem odseku v najboljšem stanju. Samo v porušenem predoru »Lipoglav« je zaenkrat še enotima progii. Toda tudi tu so tehnična dela še dokončana, tako da bo v štirinajstih dneh uveden normalni, dvotirni promet.

Veliko je delora z zasipanjem velikih lijakov nad predorom, ki so ostali od bombardiranja. Železničarji pa so na poziv sindikatske krepke prijeli za delo, prišli so pomagat še železničarji iz Poljčane in delavci tvrde »Gradlac. V nedeljo, 16. t. m., je bilo na delu pri zasipanju lijakov kar 200 prostovoljnih delavcev.

Vsi delavci pravijo, da od dela ne odneha prei, dokler ne bo z naše zem-

ZAGREB

Delavci tovarne »Astra« so prekoračili predvideno proizvodnjo

Zagrebaška tovarna čevljev »Astra« je eno izmed najbolje urejenih podjetij te vrste. Delo je dobro organizirano, pa tudi zavesti in volja delavcev sta veliki. S prizadevanjem delavcev in uprave so v proizvodnji dosegli velike uspehe. Proizvodnja neprestano narašča. V oktobru so prekoračili normalno proizvodnjo za 25,5%, v novembru pa za 40,5%. Kako je narasla proizvodnja v primeri z letom 1933, je razvidno iz sledihih števil: delavec je prej dnevno izdeloval 1,60 do 1,70 parov čevljev, danes pa izdeluje 1,75, nekateri pa celo 2,28. Pri tem so prišli tudi mnogo materiala.

DOPI SI

Iz Artič pri Brežicah

lje zbrisana vsaka sled vojne. S to mislijo bodo šli zopet na delo 6. januarja. Z delom v novo leto!

Koželj Janko.

V Šmarjeti pri Novem mestu so napeljali elektriko

Dolgo časa smo pri nas zaman čakali, da nam posveti enkrat žele elektrika. V bivši Jugoslaviji nam je bila obljubljena pred vsakimi volitvami, toda potem je ostalo spet vse pri starem, svetili smo še dalje s petrolejkami. Med vojno, ko ni bilo mogoče od nikoder dobiti petroleja, je bilo z razsvetljavo še posebno hudo. Saj vsi vsak, koliko dela je vedno na kmeth in je treba delati pozno v noč. Pa smo morali vse opravljati kar v temi.

Spomladi leta 1942 so imeli elektriko le v Šmarjetskih toplicah. Tam so imeli svojo turbino. Radi bi takrat napeljali še v Šmarjeto elektriko, pa nismo imeli materiala. Treba je bilo napeljati dva kilometra dolg elektrovod od Toplice do Šmarjete. Takrat so bili pri nas partizani. Prav pri elektriki se je spet pokazala njihova iznajdljivost. Ker je bila telefonska zveza uničena, so kar prestavili drogove in po telefonskih žicah napeljali elektriko. Tako smo imeli Šmarjeti v resnici enkrat elektriko.

Po kapitulaciji Italije so prišli Nemci in domobranci in so nam turbino uničili.

Takoj po osvoboditvi pa smo si zadali nalogo, da spet napeljemo elektriko, čeprav nismo imeli dovolj materiala. Bo že kako šlo, smo dejali in šli vsi na delo. Domačini so vozili iz gozdov drogove za daljnovod, kopali so jame in postavljali drogove. Les za daljnovod in za omrežje smo dobili od veleposvesta »Klevez«, ki spada pod narodno imovino. Zelo so dale vrhše Kranjske deželne elektrarne, Narodna vlada Slovenije nam je dala 30.000 din podpore, od šole v Šmarjeti pa smo dobili 80.000 dinarjev posojila.

Pri sekanju so se posebno izkazali Igljé Jože iz Gorenje vasi, Alojzi Gorenec, krojač iz Strelica pri Šmarjeti, in Zoran Janez iz Šmarjete. Zelo se je potrudil tudi Žnidaršič Savo, elekromonter iz Št. Jerneja, ki je bil s svojimi delavci ves čas neumorno na delu. Tovariš Ivan Pirnat, obratovodja, pa nam je prišločil na pomoč s prepotrebnim električnim materialom.

Do danes je napeljana elektrika v Šmarjeti, Dolenji vasi, Strelacu in delno v Gorenji vasi, Orošju, Vinici in na Radovljih.

Ljudje so zelo veseli elektrike. Danes nimajo več skrbi zaradi luči. Pozno v noč lahko delajo, saj jim sveti elektrika. Večjo na naši ljude, da je bilo mogoče tako naglo napeljati elektriko v vasi, ki so jo tako dolgo čakali, samo zato, ker naša oblast ne obljublja ničesar, ampak pomaga z vsemi sredstvi, da ljudje sami lahko delajo.

Sedaj bomo začeli z gradnjo vodovoda. Kot pri napeljavi elektrike, bomo tudi sedaj vsi prijeli za delo. Ko bo kdaj kasneje prišel kdo k nam, se bo lahko okopal v naših toplicah, ki so zelo zdravilne, svetile mu bodo električne luči in napil se bo vode iz vodovodov, ki jih bomo zgradili sami. Zadovoljni bodo izmučeni delovni ljudje, ki se bodo prišli zdraviti v Šmarjetske toplice, pa tudi mi bomo zadovoljni nad delom svojih rok.

Berič Boris.

eden! Tretji! V gozd, očiščen od ostrostrelcev, so planili Baltijci. Skakali so preko ledenih skal, padali v sneg in se plazili k obali, ki je niso mogli doseči vse te štiri dni. Ze so se slišale eksplozije ročnih granat — borci so prodrli do žice. Ze se besno zagrmelo strojnice, ki so zgubile svojo predstražo — ostrostrelce. Savkin je zgrabil puško, ki je ležala zraven ranjenca, in hotel že planiti na led, toda premislil se je in se vrnil h konjem.

»Vstani, Malček, krenimo nazaj, tako je pač naše delo; še bojevati se, nas ne puste.«

Pobral je štiri ranjence, jih položil na slamo, kjer je nedavno ležal top, ki je sedaj zasipal s šrapneli utrdbe, in se odpeljal v odred.

Zarja nad zamrzlim morjem je vstajala rožnata in mrzla. Takoj pri ledenih gorah je srečal Savkina prvo skupino smučarjev — mornarjev, nato drugo, nato še tretjo, in tako se je vozil, kakor po obljudeni cesti. Ze je vstalo sonce in njegovi veseli in jasni žarki so razsvetljevali žareče in resne obraze tovarišev, in po njihovih kratkih kličih je Savkin razumel, da je odred odšel na led davno prej, preden je zadel prvi strel iz topa, ki ga je on pripeljal.

Videti je bilo, da je komandant brigade čvrsto znapal domisljici svojega admiralskega konjarja, ker je poslal za njim baltijsko silo, da bi izkoristil položaj desnega krila in udaril v hrbet zavrnjenim, v zemlji skritim sovražnikom ... (Konec prihodnjaja.)

Uradno poročilo o moskovskem sestanku Sporazum o vprašanih Evrope in Daljnega vzhoda

Moskva, 28. dec. (Tass.) Besedilo uradnega poročila o sestanku zunanjih ministrov v Moskvi je sledeče:

Zunanji ministri ZSSR, Združenega kraljestva in Združenih držav so bili na sestanku v Moskvi od 16. decembra do 28. decembra 1945 v skladu z določbo krimske konference, ki jo je potrdila Potsdamska konferenca, da se bodo v določenih obdobjih sestajali na medsebojnem posvetovanju. Na sestanku tretih zunanjih ministrov so se razgovori vršili na neformalen in informativen način ter je bil dosežen sporazum o naslednjih vprašanih:

Kakor je bilo naznanjeno 24. decembra 1945, so se vlade Sovjetske zveze, Združenega kraljestva in Združenih držav sporazumele o naslednjem postopku za pripravljane mirovni pogodbe in so prošle za pristaneke vlad Francije in Kitajske:

1. Ko bo svet zunanjih ministrov sestavljala načrte za mirovne pogodbe z Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko, bodo sodelovale samo one članice sveta, ki so ali, ki jih je po določbah sporazuma, ki ga je vzpostavil svet zunanjih ministrov in ki je bil sprejet na berlinskem sestanku, smatraji za podpisnice pogojev premirja, razen če (oziroga dokler) ne bo svet podvel nadaljnjih ukrepov po sporazumu, da bi povabil ostale članice sveta, naj sodelujejo pri vprašanih, ki se jih neposredno tičejo.

To pomeni:

- a) Določbe mirovne pogodbe z Italijo bodo izdelali zunanji ministri Združenega kraljestva, Združenih držav, Sovjetske zveze in Francije;
- b) Določbe mirovni pogodbi z Romunijo, Bolgarijo in Madžarsko zunanji ministri Sovjetske zveze, Združenih držav in Združenega kraljestva;
- c) Določbe mirovne pogodbe s Finsko zunanja ministra Sovjetske zveze in Združenega kraljestva.

2. Ko bo pripravljane vse teh načrtov zaključeno, bo svet zunanjih ministrov sklical konferenco, ki bo proučila mirovne pogodbe z Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko. Konferenco bo tvorilo 5 članov sveta zunanjih ministrov skupno z vsemi članicami Združenih narodov, ki so se aktivno bojevale za upoštevanje vojaške silo proti evropskim sovražnim državam in sicer: ZSSR, Združenega kraljestva, Zdruzene države, Kitajska, Francija, Avstralija, Belgija, Bela Rusija, Brazilija, Kanada, Češkoslovaška, Abesinija, Grčija, Indija, Nizozemska, Nova Zelandija, Norveška, Poljska, Južna Afrika, Jugoslavija in Ukrajina. Konferenca se bo vršila najkasneje 1. maja 1946.

3. Po zaključku razpravljanih konferenc in po upoštevanju njenih priporočil bodo države, podpisnice pogojev premirja z Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko - Francijo je smatraji za podpisnice pri mirovni pogodbi z Italijo - sestavile končna besedila mirovni pogodbe.

4. Končna besedila tako sestavljenih mirovni pogodbe bodo podpisali zastopniki držav, zastopanih na konferenci, ki so bile v vojnem stanju s prizadetimi sovražnimi državami. Besedila obojestranih mirovni pogodbe bodo nato predložili drugim članicam Združenih narodov, ki so v vojni s prizadetimi sovražnimi državami.

5. Mirovne pogodbe bodo stopile v veljavo, čim jih bodo potrdile zavezniške države, ki so podpisale obojestrane pogoje premirja, pri čemer je Francijo smatraji za tako državo v primeru mirovne pogodbe z Italijo. Te pogodbe so podvržene ratifikaciji prizadetih sovražnih držav.

Komisija za Daljni vzhod

S sodelovanjem Kitajske je bil dosežen sporazum o vzpostavitvi Komisije za Daljni vzhod, ki bo nadomestila Posvetovalno komisijo za Daljni vzhod.

Določbe, po katerih naj se ravna Komisija za Daljni vzhod, so sledeče:

- I. Komisija za Daljni vzhod bo sestavljena iz zastopnikov ZSSR, Združenega kraljestva, Združenih držav, Kitajske, Francije, Nizozemske, Kanade, Avstralije, Nove Zelandije, Indije in Filipinske skupnosti.
- II. A) Naloga Komisije za Daljni vzhod bodo:
 1. Sestavi naj politična načela in pravila, v skladu s katerimi bo morala Japonska izvršiti svoje obveznosti po določbah premirja.
 2. Na zahtevo katere koli izmed članic bo morala znova pregledati kakršno koli navodilo vrhovnemu poveljniku zavezniških sil ali katero koli dejanje, ki ga je podvel vrhovni poveljnik, pa se tiče političnih sklepov v okviru pristojnosti Komisije.
 3. Baviti se bo morala z vsemi zadevami, ki ji bodo predložene po sporazumu med sodelujočimi vladami, doseženem v skladu z glasovalnim postopkom, ki je predviden v odstavku V/2 nižje.
 4. Komisija naj ne daje priporočil glede vodenja vojaških operacij ali glede ozemeljskih izprememb.
 5. B) Komisija bo pri svojem delu izhajala iz dejstva, da je bil ustanovljen Zavezniški svet za Japonsko in se bo ozirala na oboje tovrstno upravo na Japonskem, vstaveši verigo poveljstva od vlade Združenih držav do vrhovnega poveljnika in poveljstva zasebnih sil vrhovnega poveljnika.

III. 1. Vlada Združenih držav bo izdala navodila v skladu s političnimi sklepi Komisije in jih bo dajala vrhovnemu poveljniku po posebnem uradu vlade Združenih držav. Poveljnik bo moral izvajati ta navodila, ki bodo izražala politične sklepe Komisije.

2. Če bo Komisija odločila, da je treba izpremeniti kakršno koli navodilo ali dejanje, znova pregledano v skladu s členom II/A/2, je treba smatrati njen sklep za odločbo o politiki.

3. Vlada Združenih držav sme izdati začasna navodila vrhovnemu poveljniku, dokler ne odloči o tem Komisija, kadar koli se pojavijo nujna vprašanja, ki niso obsežna v političnih načelih, ki jih je Komisija že sestavila; pogoj je, da bo izdajala vsa navodila, ki se tičejo temeljnih izprememb japonske ustavne oblike ali oblike nadzorstva ali izpremembe japonske vlade kot celote, samo po posvetovanju in po dosegli sporazuma v Komisiji za Daljni vzhod.

4. Vsa izdana navodila je treba poslati Komisiji.

IV. Ustanovitev Komisije naj ne izključuje uporabe drugih metod za posvetovanja o daljnjezhodnih vprašanih med udeleženiimi vladami.

V. 1. Komisija za Daljni vzhod bo obstajala iz po enega predstavnika vsake države, ki je udeležena pri tem sporazumu. Članstvo komisije se more povečati s sporazumom med udeleženiimi silami, če to zahtevajo okoliščine, z dodatnimi zastopniki drugih članic Združenih narodov na Daljnem vzhodu ali članic, ki imajo tam svoja ozemlja. Če se bo pokazala potreba, naj komisija poskrbi za polno in primerno posvetovanje s predstavniki drugih narodov, ki niso člani komisije, glede zadev, predloženih komisiji, ki posebno zanimajo take države.

2. Komisija sme sklopiti brez soglasnosti pod pogojem, da je za kak ukrep najmanj večina vseh zastopnikov, vstaveši zastopnike naslednjih štiri sil: Združenih držav, Združenega kraljestva, ZSSR in Kitajske.

VI. 1. Komisija za Daljni vzhod bo imela svoj sedež v Washingtonu. Sme se sestajati na drugih krajih, kakor zahtevajo okoliščine, vstaveši Tokio, če in kadar amatra to za potrebno. Po svojem predsedniku se sme dogovoriti za posvetovanja z vrhovnim poveljnikom zavezniških sil, kolikor je to izvršljivo.

2. Vsakega predstavnika v komisiji more spremljati primerno osebje, vstaveši tako civilno kot vojaško predstavnštvo.

3. Komisija bo organizirala svoje tajništvo, imenovala take odbore, kakršne bo smatraja za primerno, in na druge načine izpolnjevala organizacijo in postopek.

VII. Komisija za Daljni vzhod bo nehala delovati, kadar bo o tem sprejela sklep najmanj večina vseh predstavnikov, vstaveši predstavnike naslednjih štiri sil: Združenih držav, Združenega kraljestva, ZSSR in Kitajske. Preden konča svoje delo, naj komisija prenese na katero koli začasno ali stalno varnostno organizacijo, katere članice so udeležene vlade, one funkcije, ki jih je primerno prenesti.

Sklenjeno je bilo, naj vlada Združenih držav v imenu štiri sil predloži gornje določbe za ravnanje drugim vladam, naštetim v členu I, in naj jih povabi k udeležbi v komisiji na prenovljenem temelju.

Zavezniški svet za Japonsko

S sodelovanjem Kitajske je bil dosežen tudi naslednji sporazum o ustanovitvi zavezniškega sveta za Japonsko.

- 1. Ustanovi naj se zavezniški svet s sedežem v Tokiu pod predsedstvom vrhovnega poveljnika zavezniških sil (ali njegovega namestnika), da se bo z vrhovnim poveljnikom posvetoval in mu dajal nasvete o izvrševanju določb vdaje, zasedbe in nadzorstva nad Japonsko in o izvajanju navodil, ki te določbe dopolnjujejo, ter vršil nadzorstveno oblast, ki mu je s tem podeljena.
- 2. Članstvo zavezniškega sveta bodo tvorili vrhovni poveljnik (ali njegov namestnik), ki bo predsednik in član za Zdruzene države, član za Zvezo sovjetskih socialističnih republik, član za Kitajsko in član, ki bo zastopal skupno Zdruzeno kraljestvo, Avstralijo, Novo Zelandijo in Indijo.
- 3. Vsak član bo imel pravico do lastnega osebja, ki bo sestavljeno iz vojaških in civilnih svetovalec.
- 4. Zavezniški svet se bo sestajal najmanj enkrat vsaka dva tedna.
- 5. Vrhovni poveljnik bo izdal vsa povelja za izvedbo pogojev vdaje, zasedbe in nadzorstva nad Japonsko ter k temu dopolnilna navodila. V vseh primerih bodo ukrepi izvedeni pod in po vrhovnem poveljniku, ki je edina izvršna oblast za zavezniške sile na Japonskem. Posvetoval se bo in sprejemat nasvete od sveta, preden bo izdal povelja o važnih stvareh, če bodo to dovoljevale potrebe položaja. Njegove odločitve o teh stvareh bodo odločilne.
- 6. Če kak član sveta ne bo soglašal z vrhovnim poveljnikom (ali njegovim zastopnikom) glede izvajanja političnih sklepov Komisije za Daljni vzhod o vprašanih, ki se tičejo spremembe oblike nadzorstva, temeljnih sprememb japonske ustavne oblike in spremembe japonske vlade kot celote, bo vrhovni poveljnik držal izdajo povelj o teh vprašanih, dokler ne bo o tem dosežen sporazum v Komisiji za Daljni vzhod.
- 7. V primerih potrebe sme vrhovni poveljnik odločiti o spremembi posameznih ministrov japonske vlade ali izpolnitvi praznih mest, ki bi nastala z odstavitvijo posameznih članov vlade, po

primernem predhodnem posvetovanju z zastopniki ostalih zavezniških sil v zavezniškem svetu.

Koreja

I. Z namenom, da se obnovi Koreja kot neodvisna država, da se ustvari pogoji za razvoj dežele po demokratičnih načelih in da se čimprej odstranijo nesrečne posledice dolgega japonskega gospodarjenja na Koreji, se bo ustanovila začasna korejska demokratična vlada, ki bo podvela vse potrebne ukrepe za razvoj korejske industrije, prometa in poljedelstva in narodne kulture korejskega ljudstva.

2. Ustanovi naj se skupna komisija iz zastopnikov poveljstva Združenih držav in južni Koreji in sovjetskega poveljstva na severni Koreji, da bo pomagala pri sestavljanju začasnega korejske vlade in da bo izdelala primerne ukrepe. Ko bo komisija pripravljala svoje predloge, naj se posvetuje s korejskimi demokratičnimi strankami in družbenimi organizacijami. Priporočila, ki jih bo izdelala komisija, naj se predložijo v pregled vladam ZSSR, Kitajske, Združenega kraljestva in Združenih držav pred končno odločitvijo dveh vlad, ki sta zastopani v skupni komisiji.

3. Naloga skupne komisije s sodelovanjem korejske demokratične vlade in korejskih demokratičnih organizacij bo, da izdelata ukrepe za pomoč in podporo (zajunštva) političnega, gospodarskega in socialnega napredka korejskega ljudstva, razvoja demokratične samouprave in upostavitve narodne neodvisnosti Koreje. Predloge skupne komisije je treba predložiti po posvetovanju z začasno korejsko vlado v skupno proučitev vladam ZSSR, Združenih držav, Združenega kraljestva in Kitajske, da bi izdelale sporazum glede zaupniške uprave štiri sil na Koreji za dobo do petih let.

V dveh tednih je treba sklicati konferenco zastopnikov poveljestev Združenih držav in Sovjetske zveze na Koreji, da bo proučila nujna vprašanja, ki se tičejo tako južne kakor severne Koreje, in da bo izdelala ukrepe za vzpostavitev stalnega sodelovanja v upravnih in gospodarskih zadevah med poveljstvom Združenih držav na južni Koreji in sovjetskim poveljstvom na severni Koreji.

Kitajska

Trije zunanji ministri so izmenjili poglede o položaju na Kitajskem. Sporazumeli so se, da je potrebna enotna in demokratična Kitajska pod narodno vlado, široka udeležba demokratičnih elementov pri vseh panogah narodne vlade in prekinitev državljanske vojne. Znova so potrdili svojo privržnost politiki nevmešavanja v notranje zadeve Kitajske.

Gg. Molotov in Byrnes sta imela več razgovorov o sovjetskimi in ameriških obojestranih silah na Kitajskem. Molotov je izjavil, da so sovjetske sile razorožile in odvedle japonske čete v Mandžuriji, toda umik sovjetskih sil je bil odložen do 1. februarja na željo kitajske vlade. Byrnes je poudaril, da so ameriške sile v severni Kitajski na željo kitajske vlade in je omenil tudi prvenstveno odgovornost Združenih držav za izvedbo določb vdaje glede razorožitve in odvedbe japonskih čet. Izjavil je, da se bodo ameriške sile umaknile, čim bodo izpolnile te obveznosti ali čim bo kitajska vlada zmožna izpolnjevati te obveznosti brez pomoči ameriških sil.

Oba zunanja ministra sta docela soglašala glede zaželenosti, da se sovjetske in ameriške sile umaknejo iz Kitajske čimprej mogoče, v kolikor je to v skladu z izpolnjevanjem njihovih obvez in odgovornosti.

Romunija

Tri vlade so pripravile dati kralju Mihaelu nasvet o razširitvi romunske vlade, za katerega je poslal s svojim pismom 21. avgusta 1945. Kralju je treba svetovati, naj se vidi vlogo v vlado po en član narodne kmečke stranke in liberalne stranke. Nižje omenjena komisija naj se pripravi, da:

- a) sta resnično reprezentativna člana skupin ali strank, ki niso zastopane v vladi;
 - b) sta primerna in bosta lojalno sodelovala z vlado.
- Tri vlade jemljejo na znanje, naj preosnovana romunska vlada izjavi, da se bodo čimprej vršile svobodne volitve brez nasilja na temelju splošne in tajne volivne pravice. Vse demokratične in profašistične stranke naj imajo pravico sodelovati pri teh volitvah in predlagati kandidate. Preosnovana vlada naj da zagotovila glede delitve svobodne tiska, govora, veroizpovedi in združevanja.
- A. J. Višinski, Harriman in sir Archibald Clark Kerr so pooblašteni kot komisija, da grede nemudoma v Bukaresto in da se posvetujejo s kraljem Mihaelom in člani sedanje vlade glede izvedbe zgoraj omenjenih nalog. Čim bodo te naloge izpolnjene in bodo prejeta zahtevana jamstva, bosta vladi Združenih držav in Združenega kraljestva priznali vlado Romunije, s katero sovjetska vlada vzdržuje diplomatske stike.

Bolgarija

Tri vlade smatrajo, da je sovjetska vlada prevzela nalogo, da prijateljsko svetuje bolgarski vladi glede zaželenosti, da se vključita v bolgarsko vlado Domovinske fronte, ki se sedaj sestavlja, dva dodatna predstavnika drugih demokratičnih skupin, ki sta:

- a) regnična predstavnika skupin ali strank, ki niso udeležene v vladi, in
- b) primerna in bosta lojalno sodelovala z vlado.

Čim se bosta vladi Združenih držav in Združenega kraljestva prepričali, da je bolgarska vlada sprejela ta prijateljski nasvet in da sta bila omenjena predstavnika vključena vanjo, bosta vladi Združenih držav in Združenega kraljestva priznali bolgarsko vlado, s katero ima Sovjetska zveza že diplomatske odnose.

Ustanovitev komisije Združenih narodov za nadzorstvo nad atomsko energijo

Pogovori o atomski energiji so se tikali vprašanja, kako naj občna skupščina Združenih narodov vzpostavi komisijo. Ministri za zunanje zadeve ZSSR, Združenih držav in Združenega kraljestva so se sporazumeli, da bodo občni skupščini Združenih narodov pripravili in proučili, naj Zdruzeni narodi ustanove komisijo, ki bo proučila vprašanja, ki so nastala z odkritjem atomske energije in z njo zvezanih stvari. Sporazumeli so se, da bodo povabili ostali dve stalni članici varnostnega sveta, Francijo in Kitajsko skupno s Kanado, naj se jim pridružijo, ko bodo na prvem zasedanju občne skupščine Združenih narodov januarja 1946 vzeli iniciativno in predlagali naslednjo resolucijo:

S sklepom občne skupščine Združenih narodov naj se ustanovi komisija s sestavo in pristojnostjo, razloženo nižje, ki se bo bavila z vprašanji, nastalimi z odkritjem atomske energije in z njo zvezanimi zadevami.

- 1. S tem ustanavlja občna skupščina komisijo z navodili, razloženimi v odstavku petem nižje.
- 2. Razmerje komisije do organov Združenih narodov:
 - a) Komisija naj predlaga svoja poročila in priporočila varnostnemu svetu in naj taka poročila in priporočila objavljati razen, če varnostni svet v interesu miru in varnosti da drugačna navodila. V primerih slučajnih naj varnostni svet izročiti ta poročila občni skupščini in članom Združenih narodov, kakor tudi gospodarsko-socialnemu svetu in drugim organom v okviru Združenih narodov.
 - b) Ker je varnostni svet po ustanovni listini Združenih narodov prvenstveno odgovoren za vzdrževanje mednarodnega miru in varnosti, bo varnostni svet dajal komisiji navodila glede zadev, ki se tičejo varnosti. Glede teh zadev bo komisija odgovarjala za svoje delo varnostnemu svetu.
- 3. Sestava komisije:

Komisijo bo tvoril po en zastopnik vsake izmed onih držav, ki so zastopane v varnostnem svetu, in Kanade, ako ta država ne bo član varnostnega sveta. Vsak zastopnik v komisiji sme imeti take pomočnike, kakršne želi.
- 4. Pravila za postopek:

Komisija naj ima osebje, kakršno se ji zdi potrebno, in naj daje varnostnemu svetu priporočila o svojih pravih za postopek, ki naj jih varnostni svet polrki kot zadeve postopka.
- 5. Navodila za komisijo:

Komisija naj dela z največjo hitrostjo in naj raziše vsa razdobja vprašanj ter naj od časa do časa stavi v zvezi z njimi taka poročila, kakršna se ji zde mogoča. Posebno naj komisija predloži predloge: a) da se razširi na vse države izmenjava temeljnih znanstvenih obvezstiv v miroljubne namene; b) da se nadzoruje atomska energija do meje, ki je potrebna, da se bo uporabljala samo za miroljubne namene; c) da se odstrani iz obojestrane posameznih držav atomsko orožje in vsa druga večja orožja, ki jih je mogoče uporabiti za množično uničevanje; d) da se izvedejo učinkovita jamstva, ki naj zaščiti države, ki se drže teh določb, proti naključju kršitev in izogibanj z nadzorstvom in drugimi sredstvi.

Delo komisije naj poteka v posameznih stopnjah. Uspešen zaključek vsake stopnje bo razvil potrebno zaupanje sveta, preden se bo lotila naslednje stopnje. Komisija naj ne ohranja odgovornosti katerih koli organov Združenih narodov, temveč naj predlaga tem organom v proučitev priporočila za izvršitev njihovih nalog po določbah ustavne listine Združenih narodov.

27. decembra 1945.

Podpisani: Molotov, Ernest Bevin in James Byrnes.

Italijanski protifašisti zahtevajo ostrejšje ukrepe proti ostankom reakcije

Rim, 28. dec. (Tanjug.) Un. Pr. poročila, da italijanski napredni krogi po napadu s plinsko bombo na sedež Komunistične partije v Rimu odločno zahtevajo, da se podvzamejo ostrejši koraki proti novim fašističkim podtalnim skupinam. Policija ni dosegla nobenega uspeha v preiskavi ob priliki te eksplozije.

Stavka indonezijskih visokošolcev v Parizu

Pariz, 28. dec. (Tanjug.) Reuter poročila: »Včeraj so organizirali indonezijski visokošolci v Parizu gladovno stavko v znak protesta proti udejetvovanju francoskega vojaštva v Indokini in proti bombardiranju Dolata v Anamu, ki so ga izvršila britanska letala na zahtevo francoskih oblastev.

PRESKRBA

ZIVILSKE NAKAZNICE ZA MESEC JANUAR 1946

vam bodo v Ljubljani dostavljene zopet na dom.

Oetrim narodnim odborom so se protostovolno javili tovariši in tovaršice, ki so pripravili vestno in pazljivo izvršiti to odgovorno delo.

Preden s podpisom potrdite prejem živilskih nakaznic, se točno prepričajte, ali ste prejeli pravo število nakaznic in ali ste prejeli pravilne nakaznice. Potrdite s podpisom samo dejansko prežete nakaznice. Razdeljevalce vam sme izročiti, vi pa smete prezeti samo one nakaznice, do katerih imate pravico vi sami ali vaši sostanovalci. Dajte vse potrebne informacije razdeljevalcu, ki je odgovoren za pravilno dostavo nakaznic.

Ako ne prejmete pravilne nakaznice, ali ako je sploh ne prejmete, pridite od 2. do 5. januarja 1946 v palačo Bata, I. nadst. Strankam, ki bodo prišle reklamirati prejem živilskih nakaznic po 5. januarju, se bodo izdale živilske nakaznice samo za ostali del meseca, od dneva reklamacije.

Hkrati naročamo vsem rojem prašičev, ki so prejeli v mesecu decembru t. l. dovoljenje za zakol prašičev, da morajo maslobojne in mesne odrezke brezopojno vrniti v času od 2. do 5. januarja Odsuku za živilske nakaznice. S seboj naj prinesejo prejete živilske nakaznice.

RADIO

DNEVNI SPORED ZA SOBOTO 29. XII.
6.30-7. Veseli zvoki - 7-7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda - 7.15-8 Pisana glasba - 12-12.15 Koračnice - 12.15-12.30 Slovenske narodne pesmi na ploščah - 12.30-12.45 Napoved časa, poročila in pregled sporeda - 12.45-13 Koncert ruskih pesmi - 13-13.30 Opoldanski koncert violinista Tarasa Poljanca in čelista Otona Bajdeta, pri klavirju Keenja Ogrinova (Prenos iz Maribora) - 13.30-13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda - 13.45-14 Vokalni koncert baritonista Franca Langusa, pri klavirju Bojan Adamič - 14-14.30 Koncert malega orkestra Radia Ljubljana, dirigent: Rudolf Starič - 14.30-14.45 Napoved časa in poročila - 14.45-15 Sovjetska glasba na ploščah - 15 Poizvedbe - 17-17.15 Nekaj glasbenih elij za mladino - 17.15-17.30 Oddaja za predšolske otroke - 17.30-17.45 Smetanove polke in Nedbalov valček za orkester - 17.45-18 Stravinskij: Oktet - 18-18.30 Oddaja o Sovjetski zvezi - 18.30-18.45 Sovjetske pesmi - 18.45-19 Vokalni koncert - 19-19.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda - 19.15-19.30 Predigre za simf. ork. - 19.30-19.50 Roy Harris: Simfonijski št. 6 - 19.50-20 Partizanske zbornice skladbe - 20-20.30 Tedenaki politični pregled - 20.30-21.45 Odlokmi iz slovanske operne literature - 21.45-22 Klavirski koncert na ploščah - 22-22.55 Oddaja o Ustavu, nato reproducirana glasba - 22.55-23 Najnovejšo vesti.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI
DRAMA

Sobota, 29. decembra ob 20. uri: Pucova: »Svet brez sovražstva«. Sindikalna gledališka sobota, SB.
Nedelja, 30. decembra ob 15. uri: Molière-Vidmar: »Sola za žene«. Izven. Ob 20. uri: Pucova: »Svet brez sovražstva«. Izven.
Nova premiera v Drami. V petek, dne 4. januarja 1946, bo uprizorila Drama komedijo Carla Goldonija »Primorske zdrahe«, ki jo je preill v primorsko narečje ter presadil dejanje na slovensko morstvo obalo dr. Mirko Rupel. Delo, ki ima v originalu naslov »Baruffe chiozzotte« (Coozatske zdrahe), elika prepro med ribiči, hkrati pa nam odkriva značaj in življenje območnega ljudstva na prikupen način. Je to klasično delo, ki pa je obrnilo do današnjega dne svojo svežino in neposrednost zaradi realističnega podajanja življenja. Dejanje je razgibano in se stopnjuje od prizora do prizora, značajni so mojstrsko izdelani in gledani z vedrim humorjem dobrega poznavalca življenja. Delo bo zrežiral in insceniral Bojan Stupica.

Opera

Sobota, 29. decembra ob 19.30 Smetanova: »Poljub. Blodek: »V vodnjaku«. Sindikalna gledališka sobota SA.
Nedelja, 30. decembra ob 19.30 uri: Verdi: »Traviata«. Izven.

KINEMATOGRAFI

KINO UNION: Sovjetski film »Bogdan Hmeljnicki«, kulturni film »Triglav pozimi«. Ob 15., 17.30, in 20. uri.
KINO MATICA: Francoski film »Čakam te«, tednik. Ob 16., 19. in 21. uri.
KINO SLOGA: Sovjetski film »Pomota ing. Kočina«, tednik. Ob 16., 19. in 21. uri.

JAVNA BORZA DELA

Ima na razpolago sledeča prosta mesta:
Pri obnovi naše živinoreje so nam nujno potrebni 4 hlapci, ki imajo veselje in ljubezen do živali, posebno konj.
Naši obrtniki potrebujejo za kleparska, ključavnčarska in lončarska dela sledeče kvalificirane ljudi: 1 lončarja, 1 kleparja, 1 modelnega ključavnčarja, 3 samostojne orodjarje, 2 strojna ključavnčarja, 1 kurjača in 1 urarja.
Za napravo oprone in lesnih izdelkov potrebujemo 3 pohištvena mizarja, 4 lesostrugarje in 1 lesoreza.
Za napravo zimskih oblek in zimsko obutje nam potrebujemo primerne delovne moči. Zato naj se javijo 2 krojača za splošna dela, 1 krojač za velika dela, 10 čevlarjev in 1 čevljarji prizovalce.
Za gradbo stanovanj potrebujemo 43 sidrjarjev in večje število delavcev ki bi pomagali pri stavbnih delih. Za potrebe neke večje ustanove potrebujemo 1 hišnikar.
Različne obrti potrebujejo 1 dimnikarskega vajenca, 1 škroščkarkega vajenca in 1 ščotarskega vajenca.